

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до статті 276 Кримінального процесуального кодексу України (щодо повідомлення про підозру) (реєстр. № 4270 від 18 березня 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 06 вересня 2016 року (протокол № 50) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до статті 276 Кримінального процесуального кодексу України (щодо повідомлення про підозру) (реєстр. № 4270 від 18 березня 2016 року), поданий народним депутатом України Безбахом Я.Я. та іншими народними депутатами України (далі - Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту його метою є визначення строків та випадків вручення повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення задля дотримання розумних строків проведення досудового розслідування. Для реалізації цієї мети пропонується внести зміни до статті 276 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України).

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8), людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (стаття 3).

Згідно із статтею 29 Конституції України кожна людина має право на свободу та особисту недоторканість (частина перша); ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим

рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом (частина друга); кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання (частина четверта). Поряд з цим, кожному гарантується право знати свої права і обов'язки; закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права і обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення у порядку, встановленому законом (частини перша-друга статті 57).

Зазначені положення Основного Закону України відповідають частині другій статті 5 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 року (далі – Конвенції), а також частині другій статті 9 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, якими передбачено, що кожен, кого заарештовано, має бути негайно поінформований зрозумілою для нього мовою про підстави його арешту і про будь-яке обвинувачення, висунуте проти нього. Крім того, кожен обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти нього (пункт «а» частини третьої статті 6 Конвенції та пункт «а» частини третьої статті 14 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права).

Звід принципів захисту всіх осіб, які піддаються затриманню чи ув'язненню будь-яким чином, прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 09 грудня 1988 року, визначає принципи, які застосовуються для захисту всіх таких осіб, і уточнює, що відповідна інформація має надаватися їм під час проведення арешту.

Європейський суд з прав людини (далі – ЄСПЛ) у своїх рішеннях зазначає, що при визначенні тривалості провадження у кримінальній справі належить враховувати строк з моменту пред'явлення даній особі обвинувачення (справи «Корільяно проти Італії» від 10 грудня 1982 року, «Імбріоша проти Швейцарії» від 24 листопада 1993 року), важливість початкового моменту перебігу розумного строку (справи «Девеєр проти Бельгії» від 27 лютого 1980 року, «Вемхов проти ФРН» від 25 червня 1968 року, «Ноймастер проти Австрії» від 27 червня 1968 року, «Рингейзен проти Австрії» від 16 липня 1971 року).

При цьому, частиною першою статті 62 Конституції України встановлено, що особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Відповідно до частини другої статті 6 Конвенції кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим, доки його вину не буде доведено в законному порядку. Аналогічне положення міститься у пункті другому статті 14 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права.

Таким чином, визначення строків та випадків повідомлення особи про підозру з метою дотримання розумних строків проведення досудового розслідування узгоджується з приписами Конституції України.

Разом з тим, потребує додаткового обґрунтування запропонований Законопроектом строк, в межах якого прокурор, слідчий суддя зобов'язані закрити провадження у справі у випадку невручення письмового повідомлення про підозру (до 6 місяців, у виняткових випадках до 12 місяців).

Конституцією України передбачено, що судоустрій, судочинство, організація і діяльність прокуратури, органів дізнатання і слідства (пункт 14 частини першої статті 92) визначаються виключно законом. Прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до статті 276 Кримінального процесуального кодексу України (щодо повідомлення про підозру) (реєстр. № 4270 від 18 березня 2016 року), поданий народним депутатом України Безбахом Я.Я. та іншими народними депутатами України, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П.КНЯЗЕВИЧ